Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Monumentnummer*: 510580

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	27 januari 1999
Kadaster deel/nr	82792/154

*Woonplaats**	*Gemeente**	*Provincie**
Enschede	Enschede	Overijssel

Locatienaam	*Locatieomschrijving*
Enschede	

*Kadastrale gemeente**	*Sectie**	*Kadastraal object**	*Appartement aanduiding*	*Grondperceel*
Lonneker	AE			97

*Omschrijving***

Inleiding

TUINAANLEG in 1918 naar ontwerp van P.H. Wattez aangelegd met gebruik van 19e eeuws naald- en loofbos, dat op de heide was aangeplant.

Het feit dat het landhuis hoger is gelegen dan het omliggende terrein, tezamen met de glooiende aanleg aan die zijde, zorgt naar het oosten en zuidoosten voor een magnifiek uitzicht. Aan de oostzijde van het terrein biedt de aanleg zicht op een verkleinde versie van een Grand Canal a la Versailles: een bassin in T-vorm met symmetrische aanplant daarlangs. De grandeur van dit tuingedeelte is nog goed te ervaren.

Omschrijving

De structuurbepalende lijnen van de tuinaanleg zijn de zichtassen van het huis uitgaan in oostelijke, zuidoostelijke, zuidwestelijke en noordwestelijke richting. Het huis ligt in de noordwestelijke hoek van een grote open ruimte die door bos omgeven is. De zichtlijnen naar het noord- en zuidwesten zijn deels in het bos uitgespaard. Die naar het noordwesten gaat over een gazon dat wordt geflankeerd door gemengd bos en biedt zicht op een heideveld. Die naar het zuidwesten is als oprijlaan aangeplant met een laanbeplanting van linden. Aan de Hoge Boekelerweg wordt het begin van de laan gemarkeerd door een toegangshek tussen stenen pijlers.

Rondom het huis ligt een verharding van grind, die aan zuid- en oost-zijde begrensd wordt door een keermuur met balustrade. Voor de muur liggen plantvakken.

De grote open ruimte ten zuiden en ten zuid-oosten van het huis heeft de vorm van een gazon waarop enkele solitairen. Langs de zuidzijde van het gazon staat een beplanting met opgaande bomen, die onderbroken is ter plaatse van de zicht-as naar het zuidoosten. Ten westen van het huis staan hagen van Taxus met ten oosten hiervan gemengd bos waarin rechte paden. Ten noorden van het huis ligt gemengd bos.

Het met grind belegde terrein rond het huis gaat in de oostelijke hoek van de keermuren met balustrades over in een grindpad in oostelijke richting. Bij die keermuur overbrugt een trap het hoogteverschil van een meter naar het gazon. Het grindpad helt met het gazon tot bij een groot bassin dat de kern vormt van een geometrisch aangelegd tuingedeelte aan de oostzijde van de open ruimte. Nabij de rand van het bassin zit in het gazon een talud van ongeveer een meter hoog, dat in het pad wordt overwonnen door een natuurstenen trap met zes treden. Aan de noordzijde wordt het gazon begrensd door gemengd bos.

Het bassin is T-vormig en ligt, met de brede zijde naar het huis gericht, symmetrisch ten opzichte van de as. Het heeft een gemetselde beschoeiing. Aan de noordzijde van de balk van de T is een inlaat en aan de zuidzijde een uitloop aangebracht. In de hoeken van de balk liggen in het bassin, evenwijdig aan de beschoeiing, L-vormige gemetselde steigers waarvan de bovenzijde juist boven het water uitsteekt. In de as liggen soortgelijke rechthoekige steigers.

Rondom het bassin ligt een smal gazon dat met een talud van ongeveer een halve meter aansluit aan de gazons ten noorden, oosten en zuiden. Het talud aan de westzijde is hoger en grenst aan het grote gazon met het pad naar het huis. Langs de oostzijde van de balk van de T en langs de noord-, oost- en zuidzijde van de poot ervan staan op het talud coniferen. Bij de noord-west en zuid-west hoeken van het bassin staat een Rhododendron-groep. Ten noorden, zuiden en oosten van het bassin staat een, thans uitgegroeide, haag van Taxus die de open ruimte scheidt van de bosopstand. Ten oosten van het bassin loopt deze haag eerst schuin, daarna haaks naar de as toe. Bij de as is de haag als een exedra half-cirkel-vormig uitgebouwd naar het oosten, met een onderbreking op de as zelf.

De zichtas vanuit het huis naar het oosten is behalve door deze exedra van beplanting ook uitgewerkt met een trap van drie treden in het talud, die wordt geflankeerd door twee zuilvormige Italiaanse populieren. Aan weerszijden van het gazon ten oosten hiervan staan hierop diverse soorten heesters, o.a. coniferen. De as wordt voortgezet in een lindenlaan die door opgaand bos voert en die wordt beëindigd door een solitaire linde in de as. Ten noorden van het bassin staan tussen talud en Taxushaag thans verwilderde heesters. Het water in het bassin is afkomstig uit een inlaat aan de noordzijde. Hier ligt een gemetselde watergoot met stuw vanuit noordelijke richting. Ten noorden van de Taxushaag, evenwijdig aan het bassin, splitst de waterloop zich in oostelijke en westelijke richting. Het westelijk deel is een smalle ingegraven gemetselde watergoot met gemetselde stuw, die gevoed wordt vanuit een bron. In het bos ten noorden en ten noordwesten van het bassin lopen watergeulen en goten die het water opvangen en naar het bassin toeleiden.

Waardering

Tuin, aangelegd volgens ontwerp van P.H. Wattez in 1918, van cultuurhistorische en tuinhistorische waarde:

- vanwege de hoge esthetische kwaliteiten van het ontwerp van P.H. Wattez, met name vanwege de zorgvuldige aansluiting van huis en tuin waarbij gestreefd is naar een eenheid in stijl van huis en tuin en waarbij gebruik is gemaakt van zichtlijnen en symmetrie-assen

- als kenmerkend en in aanleg reeds uniek voorbeeld binnen het oeuvre van P.H. Wattez vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp en de inrichting van de tuin, waarbij onder meer gebruik werd gemaakt van een groot T-vormig bassin.

- vanwege de hoge kwaliteit van het ontwerp van P.H. Wattez, met name vanwege de kwaliteit van de samenstellende onderdelen in het algemeen en vanwege de kwaliteit van het tuindeel rondom het bassin in het bijzonder.

Hoofdcategorie	*Subcategorie*	*Functie*
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	Historische aanleg